

אבידה מדעת

רמב"ם גזילה ואבידה י"א

(יא) המאבד ממונו לדעת, אין נזקקין לו. כיצד, הניח פרתו ברפת שאין לה פתח, ולא קשרה והלך לו, השליך כיסו ברשות הרבים והלך לו, וכל כיוצא בזה, הרי זה איבד ממונו לדעתו. ואף על פי שאסור לרואה דבר זה ליטול לעצמו, אינו זקוק להחזיר, שנאמר "אשר תאבד ממנו ומצאתה", פרט למאבד לדעתו:

רמב"ם גזילה ואבידה ט"ו

(ב) וכל דבר שיש בו סימן, בין דרך הנחה בין דרך נפילה, בין ברשות היחיד בין ברשות הרבים, חייב להכריז: כיצד דרך הנחה, כגון שמצא חמור או פרה רועין בדרך ביום, או שמצא כלי מכוסה באשפה, הרי זה לא יגע בהן, שנאמר "נדחיים" (דברים כ"ב:א'). אבל אם מצא חמור וכליו הפוכין, ופרה רצה בין הכרמים, או כלי מגולה באשפה, הרי זו אבידה, ונוטל ומכריז: (ז) מצא באשפה כלי מכוסה, הרי זה לא יגע בו, כמו שביארנו, ואם אשפה שאין עשויה להתפנות היא, ונמלך עליה לפנותה, אף על פי שמצאו מכוסה, נוטל ומכריז. וכן, אם היו כלים קטנים, כגון סכין ושפוד וכיוצא בהן, ואפילו היו מכוסין באשפה הקבועה, נוטל ומכריז:

שו"ע חושן משפט רס, יא

מצא באשפה כלי מכוסה, הרי זה לא יגע בו. הגה: במה דברים אמורים, באשפה שאינו עשוי לפנות כלל, אבל אם מתחלה עשוי לפנות, המטמין בה דבר אבידה מדעת היא והרי הוא של מוצאה (טור). ואם אשפה שאינה עשויה להתפנות היא, ונמלך עליה לפנותה, אף על פי שמצאו מכוסה, נוטל ומכריז. וכן אם היו כלים קטנים, כגון סכין ושפוד וכיוצא בהם, אפילו היו מכוסים באשפה הקבועה, נוטל ומכריז (שאפשר כשכיבדו הבית השליכן שם) (טור).

שו"ע חושן משפט רסא, ד

המאבד ממונו לדעת אין נזקקין לו. כיצד, הניח פרתו ברפת שאין לה דלת, ולא קשרה, והלך לו (וי"א דרפת לא מקרי אבידה מדעת וחייב להחזירה) (טור). השליך כיסו ברשות הרבים והלך לו, ה"ז איבד ממונו לדעתו, ואף על פי שאסור לרואה דבר זה ליטול לעצמו, אינו זקוק להחזיר, שנאמר: אשר תאבד (דברים כב, ג), פרט למאבד לדעתו. (וי"א דאבידה מדעת הוי הפקר וכל הקודם זכה) (טור).

סמ"ע סימן רס ס"ק נד

[נד] בד"א באשפה כו' עד אבידה מדעת היא והרי היא של מוצאה. כן הוא לשון הטור [המובא בציונים אות כ"ו], והמחבר העתיק לשון הרמב"ם [המובא בציונים אות כ"ה] שלא כתב זה. ונראה דהרמב"ם לטעמיה אזיל שכתב [ראה פי"א מגזילה ואבידה הי"א וטור סימן רס"א] בפרה רועה בין הכרמים של גוים והתרה בה דאמרינן [ב"מ ל"א ע"א] דהיא ג"כ אבידה מדעת, אף על פי שאינו חייב לטפל בה מ"מ אין ליטלה (עצמה) [לעצמו], וכמ"ש רבינו בסימן שאחר זה [סעיף ד'], ומטעם שכתבתי שם [סק"י] דס"ל דאע"ג דבעל הפרה לא חשש אממונו מ"מ אין לאחר ליטלה לעצמו, ה"נ דכוותיה, ומשו"ה לא חילק הרמב"ם בזה והניחה ג"כ בכלל דין אשפה שאינה עשויה לפנות ולא יגע בה. ולפ"ז קצת קשה דלא ה"ל למור"ם לערבב הדברים כאילו אין פלוגתא, אלא ה"ל לכתוב הג"ה זו בלשון יש אומרים וכמ"ש בסימן שאחר זה בסעיף ד':

ש"ך חושן משפט סימן רס ס"ק לג

(לג) בד"א שמצאו באשפה כו'. עיין בסמ"ע ס"ק נ"ד שכ' עד אבידה מדעת הוא והרי היא של המוצאו וכן הוא לשון הטו' והמחבר שהעתיק ל' הרמב"ם שלא כתב זה ונראה דהרמב"ם לטעמיה אזיל כו' ואין זה מוכרח וגם קשה לפ"ז מאי פריך בש"ס אבידה מדעת היא דלמא ברייתא אשמועינן דיכול ליטלו ולהכריז משא"כ במכוסה דאסור ליגע בו ודוחק לומר דלישנא דנוטל ומכריז משמע ליה שהוא מחוייב ליטלו אלא ודאי פריך אמאי מכריז הרי הוא שלו ויותר נראה שהרמב"ם קיצר בדבר ולא כתב רק מה שנאמר בש"ס לפי האמת ואשפה שאינו עשוי לפנות כלל שהוא מוזכר בדברי המקשה לא הוכרח להביא ואפשר דלדינא מודה להטור וזה נראה טעמו של מור"ם ואף על גב דלקמן סי' רס"א ס"ד לא ס"ל להרמב"ם הכי מ"מ כיון שבלשונו כאן אין הכרח העתיק הר"ב דברי הטור כפשטן וכן דרכו בכמה מקומות או יש לחלק בין אבידה מדעת דהכא להתם כמו שמוכרח לומר לדעת הרמב"ם שם וכמ"ש שם ולענין דינא פשיטא עיקר כהטור ומור"ם:

ש"ך חושן משפט סימן רסא ס"ק ג

(ג) וי"א דאבידה מדעת הוי כו'. והב"י כתב על זה דלאו מילתא היא שבשביל שאינו חושש לפקח על נכסיו לא נאמר שהפקירם גם הב"ח כ' דהעיקר כהרמב"ם ולפענ"ד לא ירדו לס"ד הטור דאין כוונת הטור להשיג בסברא דמסתמא כיון שאינו מפקח על נכסיו מפקירם אלא כוונתו להשיג דאבדה מדעת דאמרי' בש"ס בכל דוכתא פירושו דהוי הפקר וכמו שמוכח גבי אשפה שאינה עשויה לפנות דקאמר בש"ס אביד' מדעת היא והיינו ע"כ דהפקר הוי והוא שלו וכמש"ל סי' רס"א [ר"ס] סי"א וה"נ מוכח בש"ס ר"פ אלו מציאות דקאמר ר"ש פירות מפוזרין הרי אלו שלו הא לא ידע דנפל מיני' אמר מר עוקבא הכא במכנשתא דבי דרי עסקי' דאביד' מדעת היא (פרש"י דאבדה מדעת היא שלא נפלו ממנו ומדע' הניחום הוי הפקר) אלא דאבד' מדעת בכל דוכתא פירושו שהוא הפקר ולהרמב"ם צריך לומר דאבדה מדעת דהכא אין פירושו כמו אבדה מדעת דהתם והוא דוחק גדול ומה שהכריע הב"ח מלקמן סי' רע"ג ס"ג ומהו ההפקר שיאמר אדם נכסים אלו הפקר כו' לאו מלתא היא דודאי ה"ה בדבר שניכר מחשבתו שמפקירן הוי הפקר כדאמרי' לקמן סי' רס"ד ס"ה גבי דבש ושרפה [ושפכ'] וכן בס"ס תי"א גבי סתם גלילי אפקורי מפקר להו וכה"ג בכמה דוכתי הלכך עיקר כהטור וכן משמע מדברי הגהת אשר"י שהבאתי לעיל ר"ס ר"ס ע"ש שוב מצאתי להדיא בתו' פ"ק דשבת דף י"ח ע"ב ובאלו מציאות דף ל' ע"ב שכתבו והא דקאמר גבי גיגית נר וקדרה אפקורי מפקר להו אף על גב דליכא ג' התם אגן סהדי דמפקר להו בלבו ע"כ:

קצות החושן סימן רסא

דאבידה מדעת הוי הפקר. והוא מדברי הטור. והבית יוסף כתב על דברי הטור דלאו מלתא היא, שבשביל שאינו חושש לפקח על נכסיו לא נאמר שהפקירם ופסק כדברי רמב"ם (פי"א מגזילה הי"א) ע"ש. ובש"ך (סק"ג) כתב וז"ל, ולפי עניות דעתי לא ירדו לסוף דעת הטור, דאין כוונת הטור להשיג בסברא דמסתמא כיון דאינו מפקח על נכסיו מפקירם, אלא כוונתו להשיג דאבידה מדעת דאמרינן בש"ס בכל דוכתי פירושו דהוי הפקר, וכמו שמוכח גבי אשפה (שאינה עשויה) [שעשויה] לפנות דקאמר בש"ס (ב"מ כה, ב) אבידה מדעת היא, והיינו על כרחך דהוי הפקר והוא שלו. והכי נמי מוכח בש"ס ריש פרק אלו מציאות (שם כא, ב) דקאמר תא שמע פירות מפוזרין הרי אלו שלו, הא לא ידע דנפל מיניה, אמר מר עוקבא הכא במכנשתא דבי דרי עסקינן דאבידה מדעת היא, אלמא דאבידה מדעת פירושו בכל דוכתי שהוא הפקר. ולהרמב"ם צריך לומר דאבידה מדעת דהכא אין פירושו כמו אבידה מדעת דהתם, והוא דוחק גדול עכ"ל.

ולענ"ד אין זה מן המדה במה דכילל הש"ך דאבידה מדעת כיון דאשכחן בחד דוכתא דהוי הפקר דהכי הוא בכל מקום, דהא אשכחן אבידה מדעת בפרק הספינה (ב"ב) דף פ"ז (ע"ב) והתם ודאי אינו הפקר, ע"ש דאמרו בשלמא באיסר ושמן פליגי דרבנן סברי לאודועיה שדריה ורבי יהודה סבר לשדורי ליה שדריה, אלא שיבר צלוחית אבידה מדעת היא, ומסקינן שנטלה למוד בה לאחרים ושואל שלא מדעת גזלן הוא. וקיימא לן כרבנן וכמבואר בטור ושו"ע סימן קפ"ח (סעיף ב') דעל הפונדיון חייב ועל הצלוחית פטור משום דאבידה מדעת היא ולא היה צריך לשומרו יותר מבעל הבית, ועל הפונדיון דחייב היינו משום דהאיסר נשאר ביד חנוני, ואם מחזיר אותו האיסר בעצמו גם באיסר פטור כיון דהוא נמי אבידה מדעת. וכל זה מבואר שם מן הגמרא ובפוסקים. ואי נימא דאבידה מדעת הוי הפקר א"כ למה יתחייב על הפונדיון כיון דהאיסר גופיה הפקר וכל מה דיהיב בעד

האיסור אינו אלא מתנת חנם, וכן בצלוחית כשנטלה למוד בה הוי ליה גזלן כיון דהוא אבידה מדעת הרי הצלוחית לגמרי שלו. ואם כן ע"כ צריך לומר דהך אבידה מדעת דהתם אינו לשון הפקר, וכיון דפירושו מתחלף אם כן ראיית הש"ך אינו. ולפי עניות דעתי נראה דאם ראוי לומר שלא יתחלף לשון אבידה מדעת פעם בלשון הפקר ופעם לא וכמ"ש הש"ך, אם כן נראה מוכח כדברי הרמב"ם דאבידה מדעת בכל דוכתי בש"ס אינו לשון הפקר, דהא מדאשכחן בש"ס פרק הספינה שם דודאי אינו לשון הפקר וכמ"ש אם כן ראוי לומר בכל דוכתי דאינו לשון הפקר. ומ"ש הש"ך מאשפה (שאינה עשויה) [שעשויה] לפנות, אינו ראייה לפי מ"ש בסמ"ע סימן ר"ס (סקכ"ד) [סקנ"ד] דגם שם לדעת הרמב"ם אינו הפקר ע"ש.

ומ"ש ראייה מריש פרק אלו מציאות הכא במכנשתא דבי דרי כו' דאבידה מדעת הוא, נראה דהתם פריך לאביי דסבירא ליה יאוש שלא מדעת לא הוי יאוש ואף על גב דמייאש לבסוף ומשום דאתי לידיה באיסורא, תא שמע פירות מפוזרין הרי אלו שלו הא לא ידע דנפל, ומשני במכנשתא דבי דרי עסקינן דאבידה מדעת היא, והיינו כיון דהשתא מייאש לבתר דידע אלא דלא ידע בשעה שנפל ובאיסורא אתי לידיה, לזה קאמר (דהיינו) [דהתם] באבידה מדעת מיירי ובאבידה מדעת לא שייך באיסורא אתי לידיה דטעמא דהיכא דאתי לידיה באיסורא תו לא קני ביאוש כתבו תוס' במרובה (ב"ק) דף ס"ו (ע"א ד"ה הכא נמי) משום דכבר נתחייב בהשבה ע"ש, ובאבידה מדעת שאינו מחויב בהשבה דכתיב (דברים כב, ג) אשר תאבד פרט למאבד מדעת, א"כ קני לה ביאוש אח"כ אף על גב דאתי לידיה קודם יאוש. ויותר נכון לפי מ"ש הרמב"ן בספר המלחמות (ב"מ יד, ב בדפי הרי"ף) בהא דאמר רבא [ראה] סלע שנפלה כו' ואף על גב דאהדריה בתי יאוש מתנה בעלמא הוא דהיב, ע"ש שכתב דאבידה שנטלה שלא על מנת להשיבה הרי היא כמונחת בקרקע ונקנית ביאוש כמו אבידה, ודוקא נטלה על מנת להשיבה דהוי שומר אבידה ושומר שטר של הבעלים והוי ידו כיד בעלים ע"ש, הובא דבריו בסימן רנ"ט סק"א ע"ש, וא"כ באבידה מדעת שאינו שומר אבידה מדעת אינו מחויב בהשבה הרי הוא כמונח בקרקע ונקנית ביאוש בתי לידיה, ומש"ה במכנשתא דבי דרי דאבידה מדעת וקונה ביאוש אח"כ ודו"ק. ובשו"ת ב"ח סי' צ"ז כתב באחד שהיה לו מטבע זעקסיר ונתן המטבע לתינוקת שלו לשחוק והגיע המטבע ליד הנער משרתו וקידש בו אשה, ע"ש שכתב ז"ל, כיון דלא חשש לשמור לאותו מטבע ונתנו לתנוקת לשחוק בו הו"ל הפקר, דכל אבידה מדעת הוי הפקר לדעת הטור בחו"מ סימן רס"א, ואף על גב דאין כן דעת הרמב"ם בפ"א מהלכות גזילה (ה"א) שכתב המאבד ממונו לדעת אין נזקקין לו וכו', ואף על פי שאסור לרואה ליטול דבר זה לעצמו אינו זקוק להחזיר שנאמר אשר תאבד פרט למאבד מדעתו, ונראה ודאי דהרמב"ם מצא דרשה זו בתוספתא או בירושלמי, והשתא דייק מדאיצטריך אשר תאבד דאין נזקקין למאבד מדעתו מכלל דאסור ליטלנה וכו', מ"מ נראה להביא ראייה לדעת הטור החולק עליו מדאיתא ריש פרק אלו מציאות במכנשתא דבי דרי עסקינן דאבידה מדעת היא, אלמא משמע דאבידה מדעת הוי הפקר עכ"ל וע"ש.

אמנם בנדון הב"ח שנתן לתינוקת לשחוק אליבא דכ"ע לא הוי הפקר וכמו שמוכח להדיא בש"ס פרק הספינה בשולח בנו קטן אצל החנוני ומדד לו באיסור שמן ונתן לו את האיסור כו' דחייב לשלם, ואף על גב דהפונדיון שנתן ביד הקטן הוי אבידה מדעת וכן הצלוחית הו"ל אבידה מדעת כמבואר שם פרק הספינה, ואפ"ה אם נתן החנוני את הצלוחית למוד בה חייב לשלם וכמבואר שם בש"ס, וכן כתב הטור להדיא סימן קפ"ח (סעיף ב') ע"ש, ומבואר דנותן לקטן אף על גב דהו"ל אבידה מדעת אפ"ה לא הוי הפקר, ובע"כ צ"ל דהטור לא קאמר דאבידה מדעת הוי הפקר אלא במניח במקום שאינו משתמר, אבל נתן לקטן אף על גב דאבידה מדעת היא אפ"ה אינו הפקר, וא"כ התם נמי בנדון הב"ח דנתן לתינוקת לכ"ע לאו הפקר הוא וא"כ אין חוששין לקידושין. ואין לחלק בין נתן לשחוק או נתן לו סתם וזה ברור.

ובהגהות אשר"י פרק זה בורר (סנהדרין פ"ג סי' ל') כתב גבי ראה אחד שהטמין אביהם בשדה מעות ואמר של מעשר שני הם ז"ל, ודוקא שהטמין במקום המשתמר דאי במקום שאינו משתמר הוי אבידה מדעת עכ"ל. ומשמע דס"ל כדעת הטור דבמקום שאינו משתמר הוי הפקר:

מצא בכותל

רש"י בבא מציעא כה, ב

משנה. מצא בגל - גל אבנים מחומה שנפלה.
הרי אלו שלו - בגמרא מפרש.

מחציו ולחוץ - באחד מחורי כותל הסמוכים לרשות הרבים מצאה, מחצי עוביו של כותל ולחוץ - שלו, דאמרינן אחד מבני רשות הרבים נתנו שם ושכח, **דאף על גב דאמרן לעיל ספק הינוח לא יטול, והאי ודאי הינוח הוא - הא מוקמינן למתניתין בגמרא דשתיך טפי, דאיכא יאוש בעלים.** ואפילו מצא בתוך הבית כו' - דלא ידוע דמאן נינהו, ובעליו נואשו.

גמרא. תנא - גבי גל וכותל ישן. שיכול לומר לו - לבעל הגל או לבעל הכותל. של אמוריים - שהורישו אבותינו היו. ישראל לא מצנעי - ומחציו ולפנים אמאי שלו, הרי בעל הבית זה משתמש בה זה כמה שנים. דשתיך טפי - העלו חלודה רבה, דכולי האי לא שביק להו.

תוספות בבא מציעא כו, א

דשתיך -

וא"ת וליקני ליה חצירו לבעל הגל או לבעל הכותל

וי"ל דאין חצר קונה בדבר שיכול להיות שלא ימצאנו לעולם כמו הכא שהוא מוצנע בעובי הכותל וכן מוכח לקמן (עמוד ב) דתנן מצא בחנות ובשולחנות הרי אלו שלו ואין חצירו קונה לחנוני או לשולחני לפי שהמעות הם דבר קטן ואין סופו הוה לימצא וכן לקמן (דף כז). דקאמר לא שנו אלא בלוקח מן התגר דאז הוי שלו ולא אמרי' דקנה אותם תגר כשהיה ברשותו.

רמב"ם גזילה ואבידה ט"ז

(ז) המוצא מטמון בגל או בכותל ישן, הרי אלו שלו, שאני אומר של גויים הקדמונים הם. והוא שימצא אותם מטה מטה כדרך כל המטמונות הישנות. אבל אם מראין הדברים שהן מטמון חדש, אפילו נסתפק לו הדבר, הרי זה לא יגע בהן, שמא מונחין הן שם: (ח) הואיל וחצירו של אדם קונה לו שלא מדעתו, כמו שיתבאר, למה לא יקנה בעל החצר זה המטמון שבתוך הכותל הישן אף על פי שהוא של אמוריין, ותהיה מציאה זו לבעל החצר, מפני שאינה ידועה לו ולא לאחרים, והרי זה המטמון אבוד ממנו ומכל אדם, ולפיכך הוא של מוצאו: ומה אבידה של אדם אמרה תורה "אשר תאבד ממנו ומצאתה" (דברים כ"ב:ג'), מי שאבודה ממנו ומצואה אצל כל אדם, יצאת זו שנפלה לים שאבודה ממנו ומכל אדם, קל וחומר למטמון קדמוני שלא היה שלו מעולם והוא אבוד ממנו ומכל אדם. לפיכך הוא של מוצאו: (ט) מצא מטמון בכותל חדש, אם המטמון מוכיח שהוא לבעל הבית, הרי הוא שלו, ואם מוכיח שהוא לאחד מן השוק, הרי הוא של מוצאו: כיצד, הסכין, הרי הניצב שלו מוכיח, והכיס, פיו מוכיח. ואם נמצא תוך הכותל מלא מהן, חולקין: (י) היה בתוך הכותל מעות או לשונות של זהב, שאין שם מוכיח, מחציו ולחוץ של מוצאו, מחציו ולפנים של בעל הבית.

(יא) וייראה לי שאין הדברים אמורים אלא בשטען בעל הבית שהמטמון שלו, או שהיה יורש שאנו טוענין לו שמא של אביו הן, אבל אם הודה שהן מציאה, הרי הן של מוצאן: לפיכך אם היה משכיר הבית לאחרים, הרי הן של שוכר האחרון. ואם השכירו לשלשה גויים כאחת, הרי עשהו פונדק, וכל הנמצא בו, אפילו בתוך הבית, הרי הוא של מוצאו, מפני שאין אחד יכול לטעון שהן שלו או שהוא טמן, שהרי עשהו פונדק:

חדושי הרמב"ן בבא מציעא כה, ב

מתני' הא דתנן מחציו ולחוץ שלו וכולה מתני', תימה הוא למה הוא שלו הא מתני' רישא בדבר שיש בו סימן הוא יטול ויכריז, ויש מפרשים דכיון שהחור פתוח לרה"ר אחד מבני רה"ר הניחו שם ואבדה מדעת היא מפני שיד הרבים שולטת בהן, ואף על גב דדרך הנחה אפי' ברשות הרבים נוטל ומכריז דהיינו עשוין כמגדלין וצבורי פירות

דלעיל, התם שאני דאמרי' ודאי אנוחי אנחינהו למשקלינהו מיד ושכח, אבל הכא לדעת הניח ואינו מקום משתמר,

ומחציו ולפנים בעל הבית הניחו שם שאין יד הרבים שולטת שם, ויש לדקדק א"כ בכיסא אמאי אזלי בתר שנציה ובסכינא בתר קתיה ואי קתיה לבר הרי הוא שלו ואמאי הרי אין יד הרבים שולטת שם, ואם תאמר משום בעל הבית גופיה מיאש, אמאי, מימר אמר אי משכח ליה בעה"ב אכרוזי מכריז, והא לא קשיא דכיון דיד בעה"ב ודאי שולטת שם אבדה מדעת היא, א"נ דכל זמן ששנציה וקתא לבר ודאי אחד מבני רה"ר הניחוהו שם ואין ידם שולטת מחציו ולפנים ובידוע שבחוץ הניחו וע"כ איגדורי איגנדר, וכן הטעם להיכא ששנציה וקתיה לגאו והוא מחציו ולחוץ שהוא של בעל הבית דאמרי' מחציו ולפנים הניחו בעה"ב ואיגנדר לבר, ואין הלשון הזה עולה לי שאיני רואה כאן אבדה לדעת אלא שמא שכח.

ורש"י ז"ל פי' דמתני' בדשתין ומשום יאוש בעלים נגעו בה, פי' לפירושו לא בדשתין טפי שכיון שהוא בכותל חדש לאו מאמוריים הוא, ומיהו מחציו ולחוץ שלו שאחד מבני רשות הרבים הניחוהו ונתיאש, אבל מחציו ולפנים אני אומר הבעלים הניחוהו וחצרו קונה לו שלא יצא מרשותו שאין יאוש מפקיע ממון בעה"ב שברשותו וזה עיקר,

והא דאמרי' מצא בכותל ישן הרי אלו שלו מפני שיכול לומר של אמוריים היו ואוקימנא בדשתין טפי ואי ישראל אצנעינהו אסור אף על פי שנראה שנתיאשו, מפני שהוא מקום המשתמר לגמרי וליכא יאוש, והא דלא זכי בעל כותל מפני שממון האמוריים בחזקת שבטים הוא ולא בחזקת אותו שבט שנמצא בחלקו, וה"ר משה הספרדי ז"ל פי' מפני שהיא אבודה ממנו ומכל אדם משנים קדמוניות.

ומצא בחנות שהן שלו מפני שהוא יאוש בעלים ואין חנותו קונה לבעלים מפני שאינו מקום המשתמר, ולאביי דאמר יאוש שלא מדעת לא הוי יאוש [היינו טעמא] משום דכי אתא לידיה באיסורא אתא לידיה כלומר מקמי יאוש ולא עדיפא חצרו מידו, ואוקמה רש"י ז"ל בדבר שאין בו סימן והוא נכון, אלא שמצינו בגמ' אפי' צורין ומונחין ע"ג שלחן וכן הגירסא בכל הספרים ובפי' ר"ח ובהלכות רבינו ז"ל, ויש לי לומר דר' אלעזר אדין שולחן קאי וקאמר אפי' צורין ומונחין על השלחן אינן של שלחני, ודינם ידוע, מקום שראוי להכריז מכריז ומקום שאין בו סימן שלו, ולפי שהוא דבר מפורש ולא הוצרך אלא לומר שאינן של שלחני לפיכך אמר סתם, ויש להעמידה בעיר שרובה גוים ומפני שהוא מקום שהרבים מצויין שם וכן כתב הרב ר' משה המחבר ז"ל.

ועדיין אין סדר משנה זו מתחזור לי כהוגן רישא בדבר שיש בו סימן וסיפא בדבר שאין בו סימן, ונראה לי דהא דקתני מצא בכותל חדש שלו ומצא בחנות שלו לומר דלאו דבעה"ב הוי ובדבר שאין בו סימן נקט לה וממילא דדבר שיש בו סימן נוטל ומכריז, אלא כיון דדינא דבין מוצא ובין בעה"ב אתא תנא לאשמועי' קתני הכי, והא דאמרי' בגמ' סכינא בתר קתא וכו' ודאי דבר שיש בו סימן הוא והיינו נמי דינא דמתני', אלא דהכא או נוטל ומכריז או של בעה"ב הוא, וכן הא דא"ר אלעזר אפי' צורין ומונחין דין שלחן נקט כדפרישית.

רא"ש מסכת בבא מציעא פרק ב סימן ט

ט מצא בגל או בכותל ישן הרי אלו שלו:
גמ' תנא מפני שיכול לומר [לו] של אמוריים היו. וחצירו אין קונה לו בדבר שאין עתיד להמצא. וכן מוכח לקמן (דף כז א) גבי הלוקח מן התגר דהרי אלו שלו ולא אמר קנה להו תגר כשהיו ברשותו כיון דאין עשוין להמצא. ועוד י"ל מה שנשאר טמון מן האמוריים לא היו לאותו שנפל הקרקע לחלקו כי השלל היה מתחלק לכל ישראל ואחר שעמד שם הרי הוא כאבוד מכל ישראל והרי הוא של מוצאו. וכי תימא תקנה ליה חצירו אחר שנתייאשו ישראל. לא עדיפא חצירו מידו. דאילו בא לידו קודם יאוש תו לא קני הואיל ובאיסורא אתא לידיה הלכך חצירו נמי בכי האי גוונא לא קניא ליה. וכיון דהראשון לא קנאה ה"ה בנו ובן בנו לא קנאה. [אטו] אמוריים מצנעי ישראל לא מצנעי.

ל"צ [דף כו ע"א] דשתוך טפי וניכר שמימים רבים היה מונח שם ואפילו היה הכותל שנים רבות של אבותיו ואפשר דשתוך משעה שנתנוהו אבותיו שם. מ"מ כיון דאית ליה למיתלי דמימות אמוריים היו שם ולא הוחזק ישראל בממון לעולם הרי הוא של מוצאו:

בכותל חדש היינו בכותל שידוע שאבותיו של זה שהוא עתה שלו בנאוהו ולא יצאו מרשותם מעולם אלא הוא ואבותיו היו דרים בו מעולם. מחציו ולחוץ שלו. ואפילו בדבר שיש בו סימן כדמוכח בגמרא דומיא דסכין וכיס דכיון דשתוך טפי ודאי נתיאשו הבעלים ושכרו /ושכחו/ אנה הצניעו מדלא בעי לבקשו וליטלו זה ימים רבים מידי דהוה אכופרא דבי מעצרתא. מחציו ולפנים של בעה"ב אף על גב דשתוך דרך בעה"ב להניח חפציו בביתו ימים

רבים ואינו מתייחס והוא דקמפלגי בין חציו ולפנים ובין חציו ולחוץ היינו בנסכא ואודרא [פי'] מוכין אבל סכין וכיס ניכרין אם ניתן מבפנים או מבחוץ דסכין הולכין אחר קתא וכיס אחר שניציה. תניא אם היה כותל ממולא מהן חולקים ואפילו הוא כותל משופע לצד אחד. ואם היה משכירה לאחרים אפילו מצא בתוך הבית הרי אלו שלו. ואמאי ניזיל בתר בתרא מי שדר בבית באחרונה הרי ודאי הוא שלו ואפילו אינו נתן בהם סימן. שהראשונים ודאי חפשו ולא הניחו כלום בבית כדאמרינן גבי שוקי ירושלים הואיל ועשויים להתכבד בכל יום קמאי [קמאי] אזול והני אחריני נינהו. ואוקמה רב מנשה בר יעקב כגון שעשאו פונדק לג' נכרים. וה"ה אפילו לאחד. אלא אגב דקאמר ר"ל שעשאו פונדק לשלשה ישראל קאמר נמי רב מנשה לג' נכרים. וחצירו לא קני ליה אחר שיצאו מרשות הנכרים דכיון שהוא פונדק ומשכירו תמיד אין עתיד לימצא לבעל החצר: